

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
S V 0 3 6 G	M 2 0 0	2 0 1 8 - 0 5 - 0 4
Kursnamn	Svenska språket I GR (A), Läs- och skrivutveckling för gr...	
Provnamn	Att beskriva språket	
Ort	Sundsvall	
Termin	V18	
Ämne	Svenska språket	

010 142 8175

Den 4 maj 2018.
Kl 8.00–13.00.

Tentamen består av två delar. Den första omfattar huvudsakligen morfologi och semantik, den andra syntax, ordföljd och informationsstruktur. Skrivningen ger maximalt 100 poäng fördelade på 0 poäng per del. För ett godkänt resultat krävs minst 60 % på varje del, dvs. minst 30 poäng. Vid underkänt på en av delarna tenteras endast denna om.

Försök att svara utförligt, men ändå kortfattat på frågorna. **Skriv INTE på baksidorna! Använd vid behov lösa blad.** Inga hjälpmedel är tillåtna. (Texten är hämtad ur boken *Språktypologi och språksläktskap* av Lars-Gunnar Andersson, 2001, s 19–20.)

LYCKA TILL!

1. a) Konsonanterna kan beskrivas utifrån tre artikulatoriska kriterier. Förklara dessa kriterier utifrån nedanstående figur.

(5 p)

	Labialer	Labio-dentaler	Dentaler	Alveolarer	Prepalataler	Velarer	Laryngaler
Klusiler	p b		t d	t̪ d̪		k g	
Frikativor		f v	s	ʃ	fj	ç j	h
Vibranter			r				
Lateraler			l	l̪			
Nasaler		m	n	ɲ		ŋ	

- b) Ge minst ett exempel på två tonlösa konsonanter och deras tonande motsvarigheter.

2. Ge egna exempel på ordpar som illustrerar a) synonymi, b) homonymi. Ett av orden i varje ordpar ska hämtas från texten. (2 p)

3. Den grundläggande principen för svensk stavning är den fonematiska principen, ett ljud = ett tecken. Det finns dock många undantag. Ange minst två ljud som stavas på minst två olika sätt och illustrera med exempel. (2 p)

4. Förklara och ange exempel, gärna från texten *Språktypologi och språksläktskap*. (6 p)

a) skillnaden mellan avledningsmorfem och böjningsmorfem

b) skillnaden mellan particip och adjektiv

c) skillnaden mellan preposition och adverb.

5. I textudraget nedan finns flera verb. Sortera samtliga verb i grupper av finita och infinita.

(4 p)

När man lyssnar till ett språk med få vokaler, så är det lätt för våra svenska öron att uppfatta ljud som motsvarar flertalet av våra svenska vokaler, utan att detta för den skull behöver betyda att språket i fråga innehåller motsvarande vokalfonem. Orsaken är naturligtvis att om vi bara har till exempel vokaler *i-a-u* i språket, så kan talarna vara mycket toleranta mot uttalsvariationer.

finita verb:

infinita verb:

6. Vilka kriterier använder man för att definiera ordklasser? Välj ett kriterium och beskriv det utförligt. Illustrera gärna med exempel.

(4 p)

7. Redogör kortfattat vad som menas med kongruensböjning. Belys din redogörelse med exempel, gärna från texten *Språktypologi och språksläktskap*. (3 p)

8. Skriv följande ord, tagna ur texten i uppgift 6, i den form som anges. (4 p)

<i>uppfatta</i>	perfekt particip singularis utrum	
<i>lätt</i>	superlativ	
<i>lyssnar</i>	imperativ	
<i>orsaken</i>	bestämd form pluralis, genitiv	

9. Ange vilken ordklass de understrukna orden i texten nedan tillhör. (Som ordklassbeteckning räknas: substantiv, adjektiv, pronomen, artikel, räkneord, verb, particip, adverb, verbpartikel, preposition, konjunktion, subjunktion, infinitivmärke, interjektion.)

(20 p)

- 1 När man lyssnar till ett språk med få vokaler, så är det lätt för våra svenska **öron** att uppfatta ljud som motsvarar flertalet av våra svenska vokaler, utan att detta för den skull **behöver betyda** att språket i fråga innehåller motsvarande vokalfonem. Orsaken är
- 5 naturligtvis att om vi bara har till exempel vokalerna *i-a-u* i språket, så kan talarna vara mycket toleranta mot uttalsvariationer. Ett *i* kan få låta som ett svenskt *e* och ett *a* **kan få låta** som ett svenskt *ä*. Det kan inte bli någon förväxling eftersom *e- och ä-* ljuden saknas i språket. På samma sätt kan ett *u* uttalas som ett svenskt *å*-ljud.

<i>ett</i>	_____	<i>att</i> rad 3	_____
<i>få</i> rad 1	_____	<i>toleranta</i>	_____
<i>att</i> rad 1	_____	<i>få</i> rad 5	_____
<i>våra</i>	_____	<i>eftersom</i>	_____

b) Ge belägg på följande företeelser ur texten ovan. Ange **ett** (och endast ett) exempel på varje företeelse och den rad där det förekommer.

relativt pronomen	_____ rad ____	personligt pronomen	_____ rad ____
konjunktion	_____ rad ____	subjunktion	_____ rad ____
prepositionsfras	_____ rad ____	adjektiv i neutrum, obestämd form	_____ rad ____
obestämd artikel	_____ rad ____	adverb	_____ rad ____

c) Precisera det ovan fetstilta substantivet **öron** beträffande genus, numerus, species och kasus

d) Ange tempus för de fetstilta verbfraserna *behöver betyda* och *kan få låta*

e) Ange vilken sorts fraser följande uttryck utgör.

ett språk med få vokaler _____

med få vokaler _____

*****DEL 2*****

(5 p)

10. Skriv meningar som innehåller sådana ord, fraser, konstruktioner eller satser som beskrivs nedan. Stryk under det som efterfrågas och endast det!

a) en mening som består av två huvudsatser _____

b) en relativsats _____

c) en huvudsats med ett adverbial i fundamentet _____

d) en icke-satsformad mening _____

e) en mening som innehåller ett finit och ett infinit verb _____

11. Ta ut primära satsdelar i nedanstående meningar. (När du har fått in alla ord i någon satsdel behöver du **inte** gå vidare och analysera inne i satsdelarna.) Använd följande termer: subjekt, predikat, objekt (direkt, indirekt), predikativ, adverbial (rums-, tids-, satsadverbial osv.). Använd inga förkortningar.

(6 p)

a) *Varje språk innehåller ett ganska litet antal fonem.*

b) *Klassisk arabiska har enbart tre vokaler.*

c) *Det kan inte bli någon förväxling eftersom e- och ä-ljuden saknas i språket.*

d) *Inlärningsproblemen är olika för olika invandrargrupper.*

12. Stryk under alla nominalfraser i nedanstående mening ringa in huvudordet i nominalfraserna. (3 p)

Dessa tre vokaler är också de som brukar dyka upp först i barnets språkutveckling

13. Förklara vad som menas med rak respektive omvänd ordföljd. Illustrera med minst två exempel, gärna från texten *Språktypologi och språksläktskap*. (2 p)

14. Stryk under samtliga bisatser i nedanstående text., förstagradsbisatser med ett enkelt streck, andragsradsbisats med dubbelt streck osv. Stryk under alla ord som hör till respektive bisats. (8 p)

Svenskan är i jämförelse med många andra språk ganska rik på vokaler, något som självklart krånglar till livet för den som skall lära sig svenska. Klassisk arabiska har enbart tre vokaler. Om ett språk nöjer sig med tre vokaler, så kan man med stor säkerhet förutsäga vilka det är. Det är de tre vokalerna *i-a-u* (det fonetiska tecknet /u/ står för den vokal vi finner i ord som *ko* och *bo*.) Dessa tre vokaler är också de som brukar dyka upp först i barnets språkutveckling. [...]

Om man har ett modersmål med få vokaler och sedan tvingas lära sig svenska med en ganska rik vokaluppsättning, så är det självklart att problemen och felen blir många. Detta lyser även igenom i invandrarnas skrivna svenska. *Flytta* och *lycklig* uttalas och stavas ofta *flitta* och *licklig*. Orsaken står då ofta att finna i det faktum att modersmålet saknar de främre rundade vokalerna *y* och *ö*. Inlärningsproblemen är olika för olika invandrargrupper.

15. Ange satsdelsbeteckning för de understrukna leden i textavsnittet nedan.

(4 p)

Om man har ett modersmål med få vokaler och sedan tvingas lära sig svenska med en ganska rik vokaluppsättning, (så) är det självklart att problemen och felen blir många. Detta lyser även igenom i invandrarnas skrivna svenska. Flytta och lycklig uttalas och stavas ofta flitta och licklig. Orsaken står då ofta att finna i det faktum att modersmålet saknar de främre rundade vokalerna y och ö.

Om man har ett modersmål med få vokaler och sedan tvingas lära sig svenska med en ganska rik vokaluppsättning,

att problemen och felen blir många

Detta

även

i invandrarnas skrivna svenska

uttalas (och) stavas

Orsaken

ofta

16. a) Vanliga inlärafel är brott mot följande regler: FV-2 (det finita verbet på andra plats), BIFF, bestämdhet, kongruens, tempus. Bryter nedanstående inlärare mot någon av nämnda regler? Förklara minst tre av reglerna tydligt. Ge minst ett exempel (gärna fler) från nedanstående text för varje regel. b)) Skriv om texten till korrekt svenska.

(8 p)

Jag har flyttat till Sundsvall i september förra året och nu jag bor här i tre månader. Det finns en plats i Sundsvall som jag tycker verkligen mycket om. Det är mitt rum i Nacksta. Det är bara ett litet rum, men jätte fin. Jag har många foton och kort på väggen. Mitt rum är inte stor, men gemytlig. Solen skiner i mitt fönster på mornarna och väcker mig. Jag tycker jättemycket om att sova lång i min skön sängen, när solen skiner i mitt ansikte i morse och när jag behöver inte plugga. Jag bor på den femte våningen och utsikten är jätteskön. Man kan se norra och södra berget och hela staden.

a) 1.

a) 2

a 3)

b)

